

Ірина Пшенична – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філології та перекладу Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: теорія навчання, дидактика середньої та вищої школи, компетентнісний підхід, самостійна освітня діяльність.

 pshenychna04@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-0602-2994>

УДК 37.012

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-60-67>

ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядаються педагогічні стратегії розвитку лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти. Актуальність теми зумовлена швидкими змінами в глобальному суспільстві та на ринку праці, де від випускників закладів вищої освіти вимагаються не лише глибокі професійні знання, а й здатність до ефективного управління, прийняття рішень та роботи в команді. Лідерські компетентності є одними з ключових характеристик сучасного професіонала, адже вони сприяють адаптації до динамічних умов праці, самореалізації та розвитку управлінських здібностей.

Педагогічні стратегії, що є чинниками формування та розвитку цих компетентностей, передбачають інноваційні методи навчання, інтерактивні підходи, розвиток критичного мислення та соціальних навичок.

У статті здійснено аналіз сучасних підходів до педагогічної діяльності, спрямованих на розвиток лідерських компетентностей. Зокрема, розглядаються педагогічні моделі, які базуються на принципах активного навчання, участі студентів у проєктній діяльності, а також використання методів групової роботи та тренінгів для розвитку командних навичок і лідерських якостей. Розкрито значення наставництва та коучингових технологій, що допомагають студентам розвинути самостійність у прийнятті рішень і здатність брати на себе відповідальність за результати діяльності.

Особливу увагу приділено інтеграції теоретичних знань з практичними навичками через реалізацію навчальних програм і проєктів, що стимулюють активну участь студентів у процесі навчання. Проаналізовано вплив освітнього середовища на формування лідерських компетентностей, зокрема значущість залучення студентів до студентського самоврядування, міжнародних програм академічної мобільності, стажувань та наукових досліджень.

Проблема розвитку лідерських компетентностей є складною та багатогранною, оскільки потребує синергії теоретичних знань і практичних умінь, що забезпечують успішне функціонування майбутніх лідерів у різних сферах суспільного життя. Стаття також звертає увагу на ті аспекти розвитку лідерських компетентностей, які ще не були повноцінно досліджені і потре-

бують подальшої уваги науковців та практиків у сфері вищої освіти. Наведені результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм, розробки методичних рекомендацій для викладачів та освітніх управлінців, а також сприятимуть підготовці майбутніх лідерів, здатних до ефективної взаємодії в сучасному суспільстві.

Ключові слова: лідерство, педагогічні умови, компетентність, заклад вищої освіти, здобувачі освіти.

Постановка проблеми. Розвиток лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти є ключовим завданням для підготовки майбутніх фахівців, здатних ефективно діяти в умовах швидких соціальних і економічних змін. Лідерські компетентності передбачають широкий спектр навичок: від стратегічного планування та ухвалення рішень до ефективної комунікації та мотивації людей. Вони сприяють розвитку особистої відповідальності, ініціативності, критичного мислення та здатності працювати в команді. Проте процес формування цих компетентностей часто стикається з численними викликами, пов'язаними з недостатньо розробленими педагогічними підходами та методами, що дозволяють ефективно інтегрувати ці навички в навчальний процес.

У контексті вищої освіти необхідно знайти баланс між теоретичними знаннями та практичними навичками, що дозволяють студентам стати не лише висококваліфікованими фахівцями, але й лідерами, здатними вирішувати комплексні завдання в умовах швидкої адаптації до змін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових публікацій підводить до висновку, що розвиток лідерських компетентностей є важливим компонентом освітнього процесу. Різні дослідники пропонують численні моделі, з тренінгами з лідерства, проєктним навчанням, наставництвом та іншими інноваційними методами. Наприклад, вчені, такі як Н.І. Хом'як та О.В. Даниленко, акцентують увагу на необхідності розвитку не лише управлінських, а й емоційних та соціальних компетентностей, які є невід'ємною частиною лідерства. У своїх дослідженнях І.О. Іванова вказує на важливість таких інтерактивних методів, як рольові ігри та симуляції, що дають можливість студентам практично відпрацьовувати навички лідерства. Також у роботах В.А. Ткаченко і С.Л. Остроменська зауважується про потребу створення умов для розвитку самоорганізації студентів через використання проєктних та проблемних методів навчання.

Дослідження, проведені в університетах США, Великій Британії та Європі, також вказують на важливість інтеграції лідерських програм у навчальні плани вищих навчальних закладів. Моделі навчання, що базуються на практичній діяльності та групових проєктах, сприяють розвитку таких якостей, як ініціативність, здатність до ризику та ефективне управління людьми. Водночас в Україні ця проблема ще не отримала достатнього теоретичного осмислення, і дослідження, присвячені педагогічним стратегіям розвитку лідерських компетентностей, є доволі спорадичними.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення педагогічних стратегій, спрямованих на розвиток лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти, та визначення ключових методів, які можуть бути ефективно впроваджені в навчальний процес. Завданнями є: 1) визначити основні компоненти лідерських компетентностей у контексті вищої освіти; 2) описати педагогічні стратегії та методи, які сприяють розвитку лідерства у студентів; 3) проаналізувати моделі навчання та їх ефективність у формуванні лідерських якостей.

Методи дослідження. Для досягнення мети та реалізації поставлених завдань у статті «Педагогічні стратегії розвитку лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти» були використані методи, що дають можливість комплексно вивчити педагогічні стратегії, спрямовані на розвиток лідерських компетентностей у студентів вищих навчальних закладів. Основними методами дослідження є: аналіз літератури, метод порівняння, метод спостереження, анкетування та опитування, метод аналізу та синтезу.

Результати та обговорення. Сьогодні соціальні зміни спричинили зростання інтересу до лідерських якостей студентів у закладах вищої освіти. Вітчизняні психологи та педагоги нині

значно розширили та конкретизували поняття «лідер», «лідерство», «лідерський потенціал», «лідерська креативність», «лідерські якості».

Аналіз наукових джерел показав, що в сучасній вітчизняній психологічній та педагогічній науці існує велика кількість різних визначень понять «лідер», «лідерство», «лідерські якості». Лідера визначають як особу, яка свідомо та активно веде інших до досягнення певної мети. Він є представником малої групи, який висувається внаслідок взаємодії її членів або організовує групу навколо себе відповідно до своїх норм і ціннісних орієнтацій, ведучи її до досягнення спільних цілей. Лідером може стати людина, яка від народження має певні передумови. Для цього вона повинна засвоїти певні культурні цінності, досягти відповідного рівня обізнаності, а також уміти реалізовувати наявні у неї можливості.

Сутність лідерства полягає не у керуванні, не в наборі методів впливу на інших людей або стриманій, неемоційній поведінці, а в креативності, розвитку нових ідей та емоційності. Лідер не обов'язково повинен чітко бачити шлях уперед, але він зобов'язаний спрямовувати оточуючих. Справжній лідер має не лише керувати, а й зберігати єдність колективу, підтримувати його моральний дух на високому рівні та виявляти турботу про кожного його члена.

Лідерські якості розглядаються як певні риси особистості, притаманні людині, здатній управляти іншими, і необхідні для ефективного впливу на людей задля досягнення поставлених цілей. Основою прояву лідерства у здобувачів вищої освіти є сукупність таких якостей, як комунікабельність, активність, ініціативність, наполегливість, самоконтроль, працездатність, спостережливість, організованість, незалежність, здатність переконувати, рішучість, ерудованість, впевненість у собі, емоційна привабливість, уміння створювати позитивну атмосферу в колективі.

Аналіз поглядів науковців дає підстави стверджувати, що лідерські якості особистості – це риси, які забезпечують здатність виокремлюватися у певній справі, приймати відповідальні рішення у значущих ситуаціях, застосовувати інноваційні підходи для розв'язання проблем, успішно впливати на послідовників у напрямку досягнення спільних цілей, створювати позитивну соціально-психологічну атмосферу в колективі.

Серед компонентів лідерських якостей виокремлюють:

- *мотиваційний* (упевненість у собі, потреба досягати мети, прагнення до самоствердження і самореалізації);
- *емоційно-вольовий* (урівноваженість, емоційно-позитивне самопочуття, наявність вольових якостей);
- *особистісний* (вплив на інших, оригінальне, креативне мислення, комунікативні та організаційні здібності);
- *діловий* (здатність ухвалювати правильні рішення в непередбачуваних ситуаціях, готовність брати відповідальність, знання, навички та вміння організаційної роботи).

Студентський вік є сприятливим для формування лідерських якостей завдяки його психологічним особливостям, адже саме в юності розпочинається процес життєвого та професійного самовизначення особистості, виникає потреба в соціально значущій діяльності, формуються переконання, почуття обов'язку та відповідальності, досягається певний рівень розвитку таких вольових якостей, як самостійність, ініціативність, наполегливість.

Лідерські якості здобувачів вищої освіти – це динамічне професійно-особистісне утворення, що формується в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти та передбачає такі компетентності:

- *індивідуально-лідерська* – здатність реалізовувати природні здібності лідера, уміння презентувати себе та мобілізувати власний індивідуальний потенціал;
- *управлінсько-лідерська* – здатність впливати на інших людей, уміння ставити цілі та визначати шляхи їх досягнення у сфері внутрішньогрупових емоційних відносин;
- *комунікативно-прогностична* – здатність досягати поставлених цілей у сфері внутрішньогрупових та емоційних відносин.

Аналіз лідерських якостей здобувачів вищої освіти, їхніх компонентів, а також необхідність формування компетентних, конкурентоспроможних фахівців зумовлює пошук відповідних інноваційних методів навчання, що сприяють розвитку професійно значущих особистісних якостей, зокрема лідерських.

З урахуванням результатів наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених можна представити комплексну систему розвитку лідерських якостей здобувачів у вигляді двох незалежних, але тісно взаємопов'язаних етапів.

Перший етап спрямований на виявлення здобувачів, які володіють лідерськими якостями (здібностями). Це необхідно, незважаючи на те, що у студентському середовищі традиційно виділяються соціально активні студенти, яким властиве зацікавлене ставлення до навколишнього середовища, прагнення впливати на поточні процеси, бажання займати лідерські позиції. Необхідність ідентифікації лідерів зумовлена тим, що багато здобувачів молодших курсів не усвідомлюють свого лідерського потенціалу або не бачать можливих форм його реалізації.

Важливість цього етапу також пов'язана з тим, що небажано залишати у колективі потенційних лідерів без можливості самореалізації, адже, не зумівши проявити себе у сфері студентської діяльності, вони можуть шукати альтернативні сфери застосування своїх якостей, що нерідко призводить до формування так званих «антилідерів».

Важливо завжди пам'ятати, що потенційний студент-лідер, як правило, прагне реалізувати свій лідерський потенціал, і від викладачів залежить, чи буде цей потенціал спрямований на благо чи на шкоду колективу.

Реалізація етапу ідентифікації здобувачів із лідерськими якостями має розпочинатися з перших днів навчання, здійснюватися переважно на рівні академічних груп та проводитися кураторами – викладачами.

На початковому етапі певне завдання реалізується через адаптацію здобувачів до умов навчання у закладі вищої освіти, а також через формування психологічного клімату в студентській групі. Важливо з перших днів навчання залучати здобувачів до різноманітних видів діяльності (спортивної, творчої, організаційної, пізнавальної), розширюючи можливості для виявлення лідерського потенціалу. Цілеспрямоване формування активу студентської групи сприяє виявленню лідерів, тому рекомендується залучати кураторів до відбору офіційних активістів групи першокурсників. При виборі кандидатів на офіційні посади в групі першокурсникам необхідно орієнтуватися на оцінку моральних і ділових якостей.

Тестування відіграє важливу роль у процесі виявлення лідерів. Незважаючи на неоднозначне ставлення до нього, тестування може надати важливу, хоча й недостатню, інформацію про першокурсників. Ряд досліджень, спрямованих на оцінку лідерських якостей особистості, пропонують використовувати тестові запитання, що охоплюють основні сфери життя студентської групи – навчальну, наукову, емоційно-особистісну, дозвілля та організацію побуту.

Етап ідентифікації лідерів є початковим. Незважаючи на його самостійну значущість, він втрачає свою цінність без подальшої роботи. Другий етап спрямований на розвиток лідерських якостей, формування організаційних навичок та ефективної міжособистісної комунікації. Саме на цьому етапі енергія лідерства може бути спрямована у позитивне русло для досягнення важливих цілей як для самих здобувачів вищої освіти, так і для факультету та закладу освіти загалом. Одночасно відбувається реалізація завдань підготовки лідерів у їхній конкретній, проектно-орієнтованій діяльності, спрямованій на вплив на ширше молодіжне середовище.

Система підготовки лідерів має охоплювати, з одного боку, підготовку до безпосередньої практичної діяльності у сфері управління, що передбачає розвиток аналітичних, комунікативних, організаційних здібностей. З іншого боку, важливо зосередитися на самовдосконаленні особистості, формуванні здатності до самоорганізації, самодисципліни, самоаналізу та самостійного оцінювання результатів діяльності. Цей компонент реалізується через школу лідерства, ділові ігри та інші форми заходів, які організуються адміністрацією закладу освіти, кураторами, викладачами.

Форми проведення школи лідерства активістів є різноманітними, зокрема: збори активу, візди факультетських (університетських) активістів для проведення різних тренінгів, табори-семінари для лідерів. Цікавим і ефективним способом розвитку лідерських якостей студентів є кураторська діяльність старшокурсників щодо молодших студентів. Одночасно з практичним виконанням функцій лідера, що є актуальним для старшокурсників, цей вид діяльності вирішує важливу проблему адаптації першокурсників до університетського середовища.

Студентське самоврядування має неоціненний потенціал у практичній лідерській діяльності. Водночас, оскільки студентське самоврядування відіграє важливу роль у реалізації всіх напрямів виховної діяльності, його слід розглядати не лише як ініціативну активність студентів, спрямовану на вирішення важливих питань у різних сферах студентського життя, а насамперед як важливу форму виховної роботи у закладі вищої освіти.

Певні тенденції, що мають реалізовуватися в освітньому середовищі закладу вищої освіти, форми та механізми роботи зі здобувачами, взаємодія навчального та позанавчального процесів у комплексі визначають вирішення важливого соціального завдання – підготовку ініціативних, самостійних, відповідальних фахівців, здатних до ефективної управлінської діяльності в якісно різних умовах суспільного розвитку.

Більшість науковців трактують інноваційну діяльність як перетворювальну діяльність, спрямовану на оновлення, нововведення, створення та реалізацію нових ідей. Інновації визначають перспективні напрями, процеси та підходи в розвитку сучасної вищої освіти, що ґрунтуються на поєднанні наукової та освітньої діяльності, теорії та практики, фундаментальної підготовки фахівців і спрямовані на модернізацію, підвищення якості та ефективності освітнього процесу.

Педагогічні інновації розглядаються як особливі форми педагогічної діяльності та мислення, що орієнтовані на організацію нововведень в освітньому просторі, а також як процес створення, упровадження та поширення нового в освіті. Інноваційні методи – це відносно нові й ефективні способи навчання, що сприяють інтенсифікації та модернізації освітнього процесу, розвивають креативність і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти.

У навчальній діяльності формування лідерських якостей відбувається через упровадження креативних, нестандартних, інноваційних методів навчання, які характеризуються низкою особливостей, серед яких можна виокремити: суб'єктний характер взаємодії між студентами та викладачем на засадах співпраці; діалогічний, проблемний стиль навчання; демократичний стиль відносин; використання переважно групових форм організації освітнього процесу, проблемно-пошукових і дослідницьких методів навчання.

Ці особливості створюють передумови для формування аналітичного, творчого мислення, мотивують до самовдосконалення, самореалізації, розвитку особистісного потенціалу студентів, формування власної позиції та здатності аргументувати й відстоювати свої думки й погляди, що в подальшому може стати основою для розвитку лідерських якостей. Інноваційні методи навчання забезпечують активність пізнавальної діяльності студентів, закладають основу для подальшого осмислення та розвитку професійних знань, застосування набутого досвіду на практиці.

Значна роль у цьому процесі належить викладачеві, який є передусім організатором освітнього процесу. Необхідність надихати студента, залучати його до творчої діяльності, занурювати в цікавий світ наукового дослідження, за твердженням учених, є проявом лідерства, що передусім пов'язане зі здатністю гідно опанувати зміни та адаптуватися до нових і часто складних ситуацій.

Упровадження методів, заснованих на інтерактивній моделі навчання, зокрема методу проєктів, ігрового методу, тренінгів, впливає на розвиток навичок групової роботи, колективної взаємодії, відповідальності за її результат, уміння вести дискусію, ухвалювати самостійні рішення, що сприяє розвитку лідерських якостей.

Метод колективної групової діяльності – метод проєктів – дає можливість здобувачам вищої освіти самостійно здобувати знання, уміння та навички для планування й виконання практичних професійних завдань. Це можуть бути групові, творчі, короткострокові або довгострокові проєк-

ти, участь у яких дозволяє студентам здобувати нові знання, застосовувати набуті навички, проявляти індивідуальність, креативність, особистісні якості. Метод проектів створює сприятливі умови для активізації відповідальності здобувачів, формування партнерських відносин.

За допомогою цього методу ефективно розвиваються навички самостійного здобуття знань, аналізу та синтезу матеріалу, критичного мислення, висловлення власної думки, креативного підходу до розв'язання проблем, ініціативності, наполегливості, толерантності, уміння працювати в команді.

Прикладом проектного завдання, залежно від змісту навчальної дисципліни, може бути розробка стратегії освітньої роботи закладу вищої освіти, графічне моделювання сучасного фахівця, визначення вимог до міжособистісної професійної комунікації, аналітичний огляд глобальних тенденцій розвитку вищої професійної освіти, презентація передового педагогічного досвіду.

Доцільним у контексті досліджуваної проблеми є застосування методу рольової гри, що дозволяє моделювати ситуації майбутньої професійної діяльності, занурюватися у ділові відносини, відпрацьовувати професійно важливі якості.

Створення таких умов сприяє формуванню важливих професійних умінь, зокрема: групової співпраці, здатності керувати групою, обговорювати й ухвалювати рішення, брати на себе відповідальність та інших проявів лідерських якостей.

Особливості використання рольової гри визначаються методикою її реалізації, дотриманням правил ігрового моделювання. Успіх ігрової діяльності залежить від попередньої підготовки здобувачів вищої освіти, формування потенційно рівних мікрогруп, розподілу ролей між учасниками ігрової взаємодії, наявності лідерів у кожній мікрогрупі, які створюють позитивний емоційний клімат, проявляють ініціативність, креативність у виконанні завдань, забезпечують можливість для всіх членів мікрогрупи брати участь у виконанні дій, обговоренні результатів ігрового моделювання та їхній презентації, а також беруть відповідальність за результати діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Розвиток лідерських компетентностей є важливим чинником підготовки конкурентоспроможних фахівців у сучасному світі, оскільки ці компетентності безпосередньо впливають на професійну та соціальну ефективність випускників закладів вищої освіти. Вони визначають здатність молоді не лише ефективно виконувати професійні завдання, а й займати лідерські позиції в суспільстві, впливати на зміни та стати активними учасниками різних соціальних, економічних і політичних процесів. У зв'язку з цим педагогічні стратегії, що сприяють формуванню лідерських компетентностей, мають бути інтегровані у навчальний процес на всіх етапах навчання, починаючи з базових дисциплін і до завершення вищої освіти. Тільки систематичне і поступове залучення здобувачів вищої освіти до розвитку лідерських якостей через різноманітні методи навчання дозволить забезпечити досягнення бажаних результатів.

Одними з найбільш ефективних стратегій є активні методи навчання, проектне та кооперативне навчання, що сприяють розвитку ініціативи, самостійності, відповідальності, а також здатності до командної роботи та вирішення складних завдань. Важливу роль у реалізації цих стратегій відіграє викладач, який стає не лише носієм знань, але й фасилітатором процесу навчання, створюючи умови для розвитку критичного мислення, креативності та лідерських якостей у студентів. Такий підхід дає можливість здобувачам не тільки освоювати нові знання та навички, але й розвивати здатність до лідерства, вирішувати проблеми в умовах невизначеності та змінюваних реалій.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку полягають у більш детальному вивченні ефективності різних педагогічних стратегій у контексті різних типів навчальних закладів, дисциплін та культурних особливостей. Зокрема, важливо визначити найбільш успішні практики для різних груп студентів та галузей, щоб мати змогу застосувати їх у відповідних освітніх контекстах. Також перспективним є розвиток нових підходів до інтеграції лідерських компетентностей у навчальні програми, що включають інноваційні методики, інтерактивні платформи та сучасні технології навчання. Розробка таких підходів сприятиме створенню більш гнучкої та

адаптивної освітньої системи, здатної готувати здобувачів вищої освіти до лідерства у швидко змінюваному світі.

Використані джерела

- Остроменська, С. Л. (2021). *Проектне навчання як стратегія розвитку лідерства у вищій освіті*. Львів: Львівський університет.
- Петрова, Т. В. (2022). *Кооперативне навчання: від теорії до практики*. Дніпро: ДНУ.
- Сисоєва, С. О. (2016). *Лідерство в освіті: теоретико-методологічні засади*. Київ: Педагогічна академія.
- Ткаченко, В. А. (2020). *Розвиток лідерських компетентностей студентів вищих навчальних закладів*. Харків: ХНУ.
- Хом'як, Н. І., Даниленко, О. В. (2018). *Розвиток лідерських компетентностей у студентів вищих навчальних закладів*. Київ: Наукова думка.
- Brown, G. (2019). *Leadership in higher education: Theory and practice*. London: Routledge.

References

- Brown, G. (2019). *Leadership in higher education: Theory and practice*. London: Routledge. (in English).
- Khomiak, N. I., Danylenko, O. V. (2018). *Rozvytok liderskykh kompetentnosti u studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv*. Kyiv: Naukova dumka. (in Ukrainian).
- Ostromenska, S. L. (2021). *Proiektne navchannia yak stratehiia rozvytku liderstva u vyshchii osviti*. Lviv: Lvivskyi universytet. (in Ukrainian).
- Petrova, T. V. (2022). *Kooperatyvne navchannia: vid teorii do praktyky*. Dnipro: DNU. (in Ukrainian).
- Sysoieva, S. O. (2016). *Liderstvo v osviti: teoretyko-metodolohichni zasady*. Kyiv: Pedahohichna akademiia. (in Ukrainian).
- Tkachenko, V. A. (2020). *Rozvytok liderskykh kompetentnosti studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv*. Kharkiv: KhNU. (in Ukrainian).

Iryna Pshenychna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Philology and Translation, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, Ukraine.

Research interests: learning theory, secondary and higher school didactics, competence-based approach, independent educational activity.

PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF LEADERSHIP COMPETENCIES IN HIGHER EDUCATION STUDENTS

Abstract. The article deals with pedagogical strategies for the development of leadership competencies in higher education students. The relevance of the topic is due to the rapid changes in the global society and the labor market, where graduates of higher education institutions are required not only to have deep professional knowledge, but also to be able to effectively manage, make decisions and work in a team. Leadership competencies are one of the key characteristics of a modern professional, as they facilitate adaptation to dynamic working conditions, self-realization and development of managerial skills.

Pedagogical strategies that contribute to the formation and development of these competencies include innovative teaching methods, interactive approaches, development of critical thinking and social skills.

The article analyzes modern approaches to pedagogical activities aimed at developing leadership competencies. In particular, pedagogical models based on the principles of active learning, student participation in project activities, as well as the use of group work and training methods to develop team skills and leadership qualities are considered. The importance of mentoring and coaching technologies that help students develop independence in decision-making and the ability to take responsibility for performance is revealed.

Particular attention is paid to the integration of theoretical knowledge with practical skills through the implementation of curricula and projects that stimulate students' active participation in the learning process. The influence of the educational environment on the formation of leadership competencies is analyzed, in particular the importance of student involvement in student government, international academic mobility programs, internships, and research.

The problem of developing leadership competencies is complex and multifaceted, as it requires a synergy of theoretical knowledge and practical skills that ensure the successful functioning of future leaders in various spheres of public life. The article also draws attention to those aspects of leadership competencies that have not yet been fully researched and require further attention from scholars and practitioners in the field of higher education. The results of the study can be used to improve curricula, develop methodological recommendations for teachers and educational managers, and will contribute to the training of future leaders capable of effective interaction in modern society.

Keywords: leadership, pedagogical conditions, competence, higher education institution, students.